

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVO MESTO

Šmihelska cesta 14, 8000 Novo mesto
tel.: (07) 373-05-70, fax: (07) 373-05-90
E-pošta: tajnistvo@kgzs-zavodnm.si
Splet: www.kmetijskizavod-nm.si

Datum: 17.11.2021

Izvajanje in zaključki projekta

Stanje in možnosti izboljšanja izvajanja gnojenja poljščin in travinja na vplivnih območjih voda v občini Črnomelj.

V letošnjem letu, smo ob finančni podpori Občine Črnomelj nadaljevati z delom na navedenem projektu. Ob zaključku terenskega dela, pridobljenih rezultatih vzorčenja tal na vsebnost nitratov in spoznavanju gnojilnih praks na vzorčnih 15 kmetijah, smo na zaključni predstavitvi podali rezultate. **Predstavitve je zaradi epidemioloških razmer potekala 8.11.2021, ob 10. uri, preko spletne aplikacije.**

Predstavitve se je udeležilo 30 zainteresiranih kmetov, predstavnikov različnih strokovnih in znanstvenih institucij ter ostale strokovne javnosti, ki jo zanima kmetovanje na okoljsko-občutljivih območjih. Dnevni red predstavitve je zajemal:

1. Predstavitve rezultatov projekta;

Pregled in interpretacija izvajanja gnojenja poljščin in travinja ter rezultatov vzorčenja kmetijskih tal na območju Bele krajine v letu 2021, ki ga je predstavila Mateja Strgulec, univ. dipl. inž. agr., KGZS Zavod NM.

2. Usmerjanje v varovanje in trajnostno kmetijsko rabo tal Bele krajine;

Posebnosti in lastnosti tal, hranila v kmetijskih tleh; težke kovine in onesnaženja tal - naravna ozadja in tveganja; kmetijski bonton ravnanja s tlemi in ohranjanje tal zanamcem, dr. Borut Vrščaj in Janez Sušin, univ. dipl. inž. agr., Kmetijski inštitut Slovenije in

3. Razprava

V prvem predavanju so bile predstavljene lokacije obravnavanih kmetij, ki zajema Natura 2000 območje, vodovarstveno in okoljsko občutljivo območje v povirju Jelševnika, Otovca ter letos tudi Obrščice. Skupaj gospodarijo na 387 ha kmetijskih zemljišč. Obremenitev kmetij z živinorejo je dokaj zmerna. Sedem kmetij prevzema tudi digestat iz bioplinarne Črnomelj, v skladu z gnojilnimi načrti. Vzorce tal na njivah na nitrat je v veliki večini pokazalo nizke vrednosti. Štirje vzorci pa so kazali povišane nitrata v tleh, kar je lahko posledica neugodnih vremenskih razmer, lahko pa kaže tudi previsoko rabo dušičnih gnojil, predvsem digestata. Vse povabljenе kmetije so se pozitivno odzvale na sodelovanje v projektu, kar kaže na dobre možnosti za nadaljnje izboljševanje gnojilnih praks. Vsem vključenim kmetijam je bila izrečena zahvala za sodelovanje.

V drugem predavanju so bila v ospredju predstavitve tla in velik pomen ohranjanja spranih, zakisanih tal z varovanjem belokranjskih steljnikov kot osrednjega elementa tipične belokranjske krajine. Podane so bile možnosti za trajnostno gospodarjenje in

ohranjanje rodovitnih tal z gnojenjem. Predstavljena je bila onesnaženost s težkimi kovinami; naravna in dejanska onesnaženost ter da je potrebno ločiti težke kovine, ki so v tleh naravno prisotne od dejanskega onesnaženja in toksičnosti, ki iz tega izhaja. Podan je bil predlog, da se uvede sistematična kontrola rodovitnosti tal ter pripravi načrt izboljšanja pokazateljev rodovitnosti tal (gnojenje).

Z namenom, da se spodbuja varovanje in ohranjanje kakovostnih tal v občini Črnomelj in Beli krajini, se priporoča seznaniti in upoštevati priporočila, ki so jih pripravili na Kmetijskem inštitutu Slovenije in se nahajajo na sledečih povezavah:

Bonton ravnanja s tlemi

https://alpinesoils.eu/wp-content/uploads/2019/10/Bonton_Slovenian_.pdf

Na kratko o ekosistemskih storitvah tal

https://www.kis.si/f/docs/Poljudne_publicacije/2020_0819_SI-Boklet-Soil-Ecosystem_150x100mm_low.WEB_.pdf

V razpravi so udeleženci povpraševali predavatelje glede zalog glavnih hranil in onesnaževal v tleh ter možnega ustreznega izvajanja monitoringa o spremljanju stanja onesnaženosti tal, na zemljiščih kjer se izvaja praksa rabe digestata iz bioplinarne Črnomelj. Želeli so več informacij o izdelanih gnojilnih načrtih za rabo digestata in verjetnih virih dušika, v primeru ugotovljenih višjih vrednostih hitratov v tleh. Ob predstavljenem dobrem stanju podzemne vode, je bilo podano tudi mnenje okoljevarstvenikov, da so vrednosti nitrata v podtalnih vodah še vedno previsoke za ohranjanje endemita- črnega močerila. Postavljeno je bilo tudi vprašanje o dejanskih prihrankih kmetov, ki prevzemajo digestat namesto drugih gnojil. Ponovno je bila dana pobuda, da se vzpostavi verodostojno vzorčenje tal, kjer se uporablja digestat in se spremlja povečevanje težkih kovin in drugih onesnaževal v tleh. Podane so bile tudi informacije o začetku izvajanja CRP projekta, ki bo določil meje vplivnega območja za črnega močerila in na katerem se bodo nato ugotavljali optimalni načini kmetovanja.

Pripravila:

Mateja Strgulec univ.dipl.inž.agr. l.r

Vodja Oddelka za kmetijsko svetovanje:
mag. Zdenka Kramar l.r.